

LBRIS

We know
books

Mike Schäfer • Meike Töpperwien

Banii mei, banii tăi

Să vorbim despre bani

Traducere din limba germană
de Iulia Dromereschi

Booklet
fiction

2023

Iată ce-i în carte

8 De ce merită să te gândești la bani

10 Cum au apărut banii?

12 Ce e atât de special la bani?

14 Pentru bani, e nevoie de încredere

16 Ce este o monedă națională?

18 Ce sunt banii de buzunar?

20 Ce pot să fac cu banii de buzunar?

21 Câți bani am?

22 Când ești sărac?

23 Când ești bogat?

24 Ce este un cont?

26 Ce face o bancă?

28 Ce sunt banii electronici?

30 Cum funcționează banii electronici?

32 Pe ce se pot cheltui banii?

34 De unde primesc bani copiii?

35 Cum pot copiii să câștige mai mulți bani?

36 Ce sunt tranzacțiile și ce putem tranzacționa?

38 Ce altceva mai poți tranzacționa?

40 Cum facem să ne înmulțim banii?

42 Pentru ce are o familie nevoie de bani?

44 De ce se duc adulții la serviciu?

46 Păstrează părinții mei toți banii câștigați?

48 Ce este o asigurare?

50 Cine-mi plătește școala?

51 O poveste despre taxe

52 Ce înseamnă să împrumuți bani?

54 Ce sunt dobânzile?

56 Ce sunt obligațiile?

58 Când sunt datoriile bune sau rele pentru pușculița ta?

60 Ce este un credit?

62 Cum îmi fac o firmă?

64 Ce este o acțiune?

66 De unde cumpărăm acțiuni?

68 Pot copiii să cumpere acțiuni?

70 Cum să investesc banii în mod inteligent?

72 Ce se întâmplă dacă nu mai am bani?

74 Ce se întâmplă dacă o firmă nu mai are bani?

76 Cum pot evita insolvența?

78 Ce se întâmplă când un stat nu mai poate plăti?

80 Poți să ajungi la închisoare din cauza banilor?

82 Câți bani există în lume?

84 Banii sunt distribuiți inegal

86 Lucruri istețe pe care le poți face cu banii (pentru tine)

87 Lucruri istețe pe care le poți face cu banii (pentru alții)

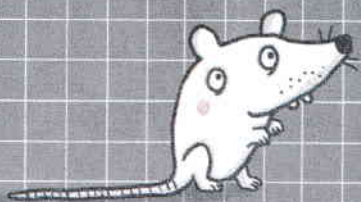

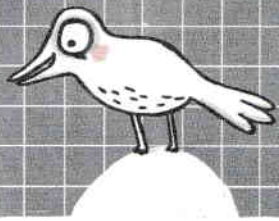
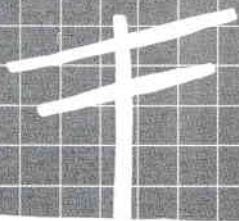
De ce merită să te gândești la bani

Sună alarma. Ce bine ar fi să te poți răsuci pe partea cealaltă și să dormi mai departe! Dar te așteaptă deja micul-dejun. Așa că țiști în baie, să te speli pe dinți. Apoi, o chiflă cu miere sau niște cereale și un suc. Te duci la școală pe bicicletă sau te duc părinții cu mașina. După-amiază ai antrenament la fotbal sau lecții de pian.

Ce treabă au toată astea cu banii, te-ai putea întreba. Alarma, perna, apa de la robinet, periuța și pasta de dinți, chifla și sucul, bicicleta și mașina, antrenamentul și lecțiile – totul costă bani.

Nu este mereu vorba de mulți bani, dar avem nevoie de bani pentru multe lucruri. Și nu doar adulții, ci și copiii. Și copiii primesc bani. Cei mai mulți au bani de buzunar de la părinți sau uneori le pun bunicii câte ceva în pușculiță. De ce este important să știi care e treaba cu banii? Foarte simplu: ca să-i ai mai multă vreme și pentru că e bine și pentru tine, și pentru ceilalți. În cartea de față te așteaptă multe informații despre bani. Cu cât știi mai mult, cu atât o să ai un cuvânt mai ferm de spus.

*Money, money,
money...*

Cum au apărut banii?

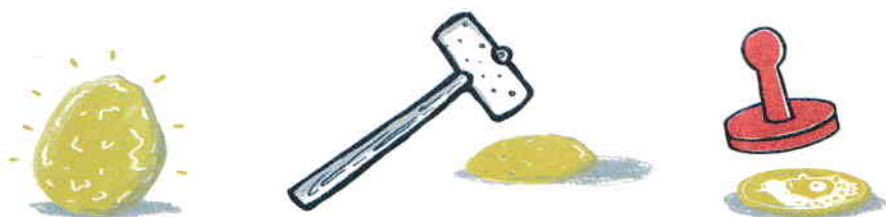

Cu multă vreme în urmă, când oamenii încă își vâneau sau își culegeau hrana, nu existau bani. Nimeni nu avea casă ori altfel de locuință și toată lumea umbla din loc în loc. Oamenii trăiau laolaltă și mâncau împreună ce găseau.

După ce au început să construiască mici așezări și să devină sedentari, s-au apucat să cultive plante, să crească animale și să-și facă unelte. Pentru că un om nu putea să obțină singur tot ce-i trebuia, făceau troc între ei. Fermierul se ducea la olar când avea nevoie de un vas să-și țină în el cerealele. Olarul trebuia și el să mănânce, așa că, în schimbul vasului, primea de la fermier cereale, să coacă pâine. Fermierul semăna atunci mai multe grâne decât aveau nevoie el și familia lui. Și tot așa. Există o singură problemă: ce făcea olarul dacă fermierul nu avea nevoie de vase pentru cereale?

Ca să rezolve problema, oamenii au început să-și dea mărfurile la schimb pe lucruri trainice, care puteau fi transportate și nu erau ușor de falsificat. În plus, era important ca acestea să nu se găsească într-o cantitate foarte mare. Se foloseau dinți de animale (de exemplu, de balenă), cochilii de melc sau scoici. Abia acum 4000 de ani au venit oamenii din Europa cu ideea să folosească metale ca obiecte de schimb.

Au mai trecut câteva secole înainte ca oamenii din Lydia – pe teritoriul Turciei de azi – să înceapă să bată bucăți de aur până ce deveneau plate, să imprime pe ele emblema regelui și să le folosească drept monede. Cu timpul, aproape toată lumea din Europa a trecut la această metodă.

Dar monedele de aur erau foarte grele. Cine avea multe monede trebuia adesea să le care cu sine. La un moment dat au apărut deci bancnotele, adică hârtii pe care era scris numărul de monede. Prima dată s-a întâmplat, pare-se, în China. Era foarte practic, desigur, pentru că hârtia ocupa mai puțin spațiu și era mai ușoară.

Astăzi, cei mai mulți oameni au card și câteva monede sau bancnote în portofel. Majoritatea banilor și-i țin la bancă.

Ce e atât de special la bani?

Banii sunt
buni la trei
lucruri!

Cu bani se pot cumpăra tot felul de lucruri. De exemplu, jucării noi, mâncare sau o mașină. Dar și lucruri precum un avion, un zgârie-nori sau un pod. De asemenea, cu bani putem să-i plătim pe alții pentru munca lor.

Banii nu se strică și pot fi folosiți mult timp. Dacă o bancnotă se rupe, poți să mergi cu jumătățile la bancă și primești una nouă în schimb. Astfel, poți strânge bani ca să-ți cumperi mai târziu lucruri cu ei. Banii își păstrează valoarea în timp, ceea ce înseamnă că o bancnotă de 50 de lei va avea aproape aceeași valoare și peste zece ani. Aproape? Exact. Poate că ai observat deja că multe lucruri s-au făcut ceva mai scumpe. O cupă de înghețată costa vara trecută 4 lei, iar vara asta costă 5 lei. La fel se întâmplă și cu alte lucruri, precum jocurile de Lego sau mașinile. După zece ani, vei primi mai puțin pentru 50 de lei decât astăzi. Se numește „inflație“.

LIBRIS

O zi de muncă:

We know
books

Cinci zile de muncă:

Pentru că banii în principiu își păstrează valoarea, ei arată și ce valoare au lucrurile. Se poate spune deci că o zi de muncă valorează 20 de cupe de înghețată sau o pereche de pantaloni sau două perne. Când știi cât valorează un lucru, poți să tranzacționezi mai simplu.

Pentru bani, e nevoie de încredere

Metalul monedelor și hârtia bancnotelor au o valoare foarte mică. De exemplu, producerea unei monede de 2 euro costă doar 13 cenți în Germania, deci mult mai puțin decât valoarea de pe ea. O bancnotă de 5 euro costă doar 7 cenți. Dar cu bancnota de 5 euro putem cumpăra lucruri care valorează 5 euro (și nu doar 7 cenți).

Cum e posibil?

Este posibil fiindcă oamenii s-au înțeles ce valoare să aibă fiecare monedă și fiecare bancnotă. Dacă pe bancnotă scrie 5, atunci valorează 5 euro. Dacă pe monedă scrie 5, atunci valorează 5 cenți. Este vorba de încredere. Când cumperi o ladă de mere cu 5 euro, vânzătorul îți primește banii doar dacă știe că, mai târziu, o să poată cumpăra altceva cu acea bancnotă. Dacă nu ar fi sigur, nu ar lua banii. Ar cere altceva, care să valoreze în ochii lui cât o ladă de mere. Poate o ladă cu banane sau o salopetă nouă.

Această hârtie
valorează 5 euro!

Sunt pentru!

Sunt pentru!

De acord!

Bine!

Și eu sunt
pentru!

Astfel, valoarea înscrisă pe monede și pe bancnote este valabilă doar fiindcă toată lumea o acceptă și are încredere că va fi recunoscută ca atare. Este important ca această încredere în valoarea de schimb a banilor să se păstreze. De aceea, falsificarea banilor se pedepsește prin lege, iar falsificatorii intră la închisoare.

